

Sygn. akt III PK 88/17

POSTANOWIENIE

Dnia 16 maja 2018 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Maciej Pacuda

w sprawie z powództwa K. S.

przeciwko Miejskiemu Przedsiębiorstwu Wodociągów i Kanalizacji [...] spółce z ograniczoną odpowiedzialnością w L.

o odszkodowanie,

na posiedzeniu niejawnym w Izbie Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w dniu 16 maja 2018 r.,

na skutek skargi kasacyjnej strony pozwanej od wyroku Sądu Okręgowego - Sądu Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L.

z dnia 10 maja 2017 r., sygn. akt VIII Pa [...],

odmawia przyjęcia skargi kasacyjnej do rozpoznania.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy – Sąd Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w L. wyrokiem z dnia 10 maja 2017 r. oddalił apelację wniesioną przez pozwanego Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w [...] Sp. z o.o. w L. od wyroku Sądu Rejonowego w L. z dnia 20 września 2016 r., zasądzającego od pozwanego na rzecz powoda K. S. kwotę 11.007,15 tytułem odszkodowania za nieuzasadnione rozwiązanie umowy o pracę.

Pozwany Miejskie Przedsiębiorstwo Wodociągów i Kanalizacji w [...] Sp. z o.o. w L. wniósł do Sądu Najwyższego skargę kasacyjną od wyroku Sądu Okręgowego z dnia 10 maja 2017 r., zaskarżając ten wyrok w całości i zarzucając mu naruszenie prawa materialnego, to jest: art. 30 § 4 k.p., art. 45 § 1 k.p. oraz art.

207 § 2 pkt 1 k.p. w związku z art. 229 § 4 k.p., a także naruszenie przepisów postępowania, to jest art. 378 § 1 k.p.c. w związku z art. 382 k.p.c. w związku z art. 391 k.p.c.

We wniosku o przyjęcie tej skargi kasacyjnej do rozpoznania skarżący powołał się na oczywistą zasadność skargi. Jego zdaniem doszło bowiem do oczywistego naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego, tj. przede wszystkim błędnej wykładni art. 30 § 4 k.p., polegającej na bezzasadnym uznaniu, że przyczyna, którą wskazano jako przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy o pracę była nierzeczywista, w sytuacji gdy skarżący podał jako przyczynę rozwiązania umowy o pracę z powodem przyczynę rzeczywistą i konkretną, tj. przeciwwskazania lekarskie do pracy na zajmowanym stanowisku, zgodnie z wydanym orzeczeniem lekarskim.

Ponadto, Sąd drugiej instancji niewłaściwie zastosował w niniejszej sprawie art. 45 § 1 k.p., przez przyjęcie, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę było nieuzasadnione, podczas gdy skarżący zachował się zgodnie z obowiązującymi przepisami prawa pracy, tj. mając na względzie art. 207 § 2 pkt 1 k.p. w związku z art. 229 § 4 k.p., w świetle których podstawowym obowiązkiem pracodawcy jest przede wszystkim zapewnienie swoim pracownikom bezpiecznych warunków pracy, jak również biorąc pod uwagę fakt, że na pracodawcy ciąży obowiązek odmowy dopuszczenia do pracy pracownika, który nie przedstawi on aktualnego orzeczenia lekarskiego stwierdzającego brak przeciwwskazań do pracy na określonym stanowisku, a zatem wypowiedzenie przez skarżącego umowy o pracę zawartej z powodem było w pełni uzasadnione i konieczne, gdyż z orzeczenia przedłożonego przez niego jednoznacznie wynikały przeciwwskazania do wykonywania zadań określonych zakresem obowiązków pracownika. Przeciwwskazanie te w znacznym zakresie ograniczały prawidłowe wykonywanie przez powoda czynności niezbędnych do pracy na zajmowanym przez niego stanowisku.

Zdaniem skarżącego, Sąd drugiej instancji przyjął również za własne ustalenia faktyczne Sądu pierwszej instancji, pomijając zarzuty zawarte w apelacji i bezkrytycznie podzielił ocenę przyjętą przez Sąd pierwszej instancji, uznając, że w dniu rozwiązania z powodem umowy o pracę nie było przeciwwskazań medycznych do wykonywania przez niego pracy na zajmowanym stanowisku, mimo że

przeprowadzone w toku postępowania dowody wskazywały, że tego rodzaju przeciwwskazania *de facto* istniały, a zatem wypowiedzenia przez skarżącego umowy o pracę nie można było uznać za nieuzasadnione w świetle obowiązujących przepisów Kodeksu pracy.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Stosownie do art. 398⁹ § 1 k.p.c. Sąd Najwyższy przyjmuje skargę kasacyjną do rozpoznania, jeżeli w sprawie występuje istotne zagadnienie prawne (pkt 1), istnieje potrzeba wykładni przepisów prawnych budzących poważne wątpliwości lub wywołujących rozbieżności w orzecznictwie sądów (pkt 2), zachodzi nieważność postępowania (pkt 3) lub skarga jest oczywiście uzasadniona (pkt 4). Wypada również dodać, iż zgodnie z art. 398⁴ § 2 k.p.c., określającym wymogi formalne skargi kasacyjnej, skarga kasacyjna powinna zawierać wniosek o przyjęcie do rozpoznania i jego uzasadnienie. Należy zatem stwierdzić, że wniosek o przyjęcie skargi kasacyjnej do rozpoznania powinien wskazywać, że zachodzi przynajmniej jedna z okoliczności wymienionych w powołanym wcześniej art. 398⁹ § 1 k.p.c., a jego uzasadnienie (sporządzone odrębnie od uzasadnienia podstaw kasacyjnych) winno zawierać argumenty świadczące o tym, że rzeczywiście, biorąc pod uwagę sformułowane w ustawie kryteria, istnieje potrzeba rozpoznania skargi przez Sąd Najwyższy. Skarga kasacyjna nie jest bowiem (kolejnym) środkiem zaskarżenia przysługującym od każdego rozstrzygnięcia sądu drugiej instancji kończącego postępowanie w sprawie, z uwagi na przeważający w jej charakterze element interesu publicznego. Służy ona kontroli prawidłowości stosowania prawa, nie będąc instrumentem weryfikacji trafności ustaleń faktycznych stanowiących podstawę zaskarżonego orzeczenia.

Należy także przypomnieć, że zgodnie ze stanowiskiem utrwalonym w judykaturze skarga jest oczywiście uzasadniona, jeżeli zaskarżone tą skargą orzeczenie zapadło wskutek oczywistego naruszenia prawa, zaś oczywiste naruszenie prawa powinno być rozumiane jako widoczna, bez potrzeby dokonywania pogłębionej analizy jurydycznej, sprzeczność wykładni lub stosowania prawa z jego brzmieniem albo powszechnie przyjętymi regułami interpretacji (por.

postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 26 lutego 2001 r., I PKN 15/01, OSNAPIUS 2002 nr 20, poz. 494 oraz z dnia 17 października 2001 r., I PKN 157/01, OSNP 2003 nr 18, poz. 437) i jest możliwe do przyjęcia tylko wówczas, gdy orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami prawa (por. orzeczenie Sądu Najwyższego z dnia 30 stycznia 1963 r., II CZ 3/63, OSPiKA 1963 nr 11, poz. 286). Powołanie się przez autora skargi kasacyjnej na przesłankę zawartą w art. 398⁹ § 1 pkt 4 k.p.c. zobowiązuje go zatem do przedstawienia wyводу prawnego zmierzającego do wykazania kwalifikowanej postaci naruszenia przepisów prawa materialnego lub procesowego polegającej na jego oczywistości, widocznej *prima facie*, przy wykorzystaniu podstawowej wiedzy prawniczej, co daje podstawy do uznania skargi za oczywiście uzasadnioną, tj. podlegającą uwzględnieniu (por. postanowienia Sądu Najwyższego: z dnia 11 grudnia 2009 r., II PK 223/09, LEX nr 585777 oraz z dnia 3 lutego 2010 r., II PK 304/09, LEX nr 602695). Innymi słowy, jeżeli skarżący powołuje się na oczywistą zasadność skargi, to powinien zawrzeć w niej wywód prawny, z którego ta oczywista zasadność będzie wynikała. Ma to być przy tym zasadność łatwo dostrzegalna już nawet przy pobieżnej lekturze skargi (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 7 maja 2010 r., V CSK 459/09, LEX nr 602638).

Zdaniem Sądu Najwyższego, oceniany w niniejszym postępowaniu wniosek skarżącego o przyjęcie jego skargi kasacyjnej do rozpoznania nie spełnia wyżej określonych kryteriów.

Twierdzenie o oczywistej zasadności skargi jej autor oparł przede wszystkim na zarzucie oczywistego naruszenia przez Sąd drugiej instancji przepisów prawa materialnego, to jest art. 30 § 4 k.p., przez uznanie, iż przyczyna, którą skarżący wskazał jako przyczynę uzasadniającą rozwiązanie umowy o pracę była nierzeczywista oraz art. 45 § 1 k.p., przez przyjęcie, że wypowiedzenie powodowi umowy o pracę było nieuzasadnione.

Odnosząc się do tych twierdzeń, Sąd Najwyższy w pierwszej kolejności zauważa, że w niniejszej sprawie w ogóle nie mogło dojść do naruszenia art. 30 § 4 k.p., gdyż przepis ten nie stanowił podstawy prawnej rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku. Jak bowiem jednoznacznie wynika z lektury pisemnych motywów tego orzeczenia, Sąd drugiej instancji, dokonując oceny prawnej

ustalonego w sprawie stanu faktycznego, przyjął jedynie, że wypowiedzenie powodowi przez skarżącego umowy o pracę było nieuzasadnione, co wyraźnie wskazywało na odwołanie się nie do art. 30 § 4 k.p., lecz do art. 45 § 1 k.p. jako podstawy prawnej rozstrzygnięcia.

Należy zaś podkreślić, że wypowiedzenie umowy o pracę (a także warunków pracy i płacy) jest uważane za dokonane z naruszeniem art. 30 § 4 k.p. wówczas, gdy nie podano w nim przyczyny tego wypowiedzenia lub jej nie skonkretyzowano, natomiast wypowiedzenie, które nastąpiło z dostatecznie zrozumiałym dla adresata i poddającym się weryfikacji sądowej podaniem przyczyny, gdy ta została następnie uznana za bezzasadną, jest kwalifikowane jako wypowiedzenie nieuzasadnione w rozumieniu art. 45 § 1 k.p. Bezzasadność wypowiedzenia może przy tym wynikać nie tylko z wystąpienia w sprawie dodatkowych, skrywanych przez pracodawcę okoliczności, które legły u podstaw jego decyzji o rozwiązaniu stosunku pracy lub zmianie jego treści, ale także z oparcia tejże decyzji na niedostatecznie sprawdzonych informacjach o okolicznościach stanowiących w przekonaniu pracodawcy podstawę dla wypowiedzenia, podczas gdy informacje te okazały się nieprawdziwe w konfrontacji z dowodami przedstawionymi przez stronę przeciwną. Bezzasadność wypowiedzenia ma zatem miejsce wówczas, gdy przytoczone w pisemnym oświadczeniu woli pracodawcy fakty nie zostały udowodnione i wskazana przyczyna okazała się nieprawdziwa i w tym znaczeniu nierzeczywista.

Sąd Najwyższy podziela wprawdzie tezę skarżącego, że co do zasady powołanie się przez pracodawcę na potwierdzone zaświadczeniem lekarskim przeciwwskazania do wykonywania przez pracownika pracy na określonym stanowisku mogą stanowić uzasadnioną, w rozumieniu art. 45 § 1 k.p., przyczynę wypowiedzenia takiemu pracownikowi umowy o pracę. W judykaturze przyjmuje się bowiem, że istnienie przeciwwskazań lekarskich do wykonywania pracy na określonym stanowisku jest uzasadnioną przyczyną wypowiedzenia umowy o pracę. Nadto, zasadność wypowiedzenia umowy o pracę z tej przyczyny nie jest uzależniona od uprzedniego zaoferowania pracownikowi przez pracodawcę innej odpowiedniej pracy, którą dysponuje, chyba że obowiązek taki wynika z przepisu (por. np. tezę X uchwały pełnego składu Izby Pracy i Ubezpieczeń Społecznych Sądu Najwyższego z dnia 27 czerwca 1985 r., III PZP 10/85 oraz wyrok Sądu

Najwyższego z dnia 16 grudnia 1999 r., I PKN 469/99, OSNAPiUS 2001 nr 10, poz. 346). Równocześnie jednak w orzecznictwie przyjmuje się, że zawsze tak podana przyczyna wypowiedzenia podlega sądowej kontroli w ramach oceny zasadności złożonego oświadczenia woli, a więc badaniu, czy rzeczywiście istniała i czy uzasadniała decyzję pracodawcy (por. wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 12 stycznia 1998 r., I PKN 466/97, OSNAPiUS 1998 nr 23, poz. 677). Dopuszcza się w związku z tym możliwość dowodzenia w sporze sądowym niezgodności orzeczenia lekarskiego z rzeczywistym stanem zdrowia pracownika (por. dotyczące problematyki wypadków przy pracy wyroki Sądu Najwyższego: z dnia 7 lutego 2006 r., I UK 192/05, Monitor Prawa Pracy 2006 nr 5, s. 269; z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 18/09, LEX nr 528154; z dnia 21 listopada 2008 r., I UK 96/08, LEX nr 678010; z dnia 18 sierpnia 2009 r., I PK 18/09, LEX nr 528154; z dnia 8 czerwca 2010 r., I PK 29/10, LEX nr 599519). Także w powołanym przez skarżącego wyroku z dnia 9 marca 2011 r., II PK 225/10 (OSNP 2012 nr 9-10, poz. 112), zapadłym w procesie toczącym się z odwołania od wypowiedzenia umowy o pracę z powodu stwierdzonej orzeczeniem lekarskim niezdolności pracownicy do pracy na dotychczasowym stanowisku, Sąd Najwyższy stwierdził, że jeśli postępowanie dowodowe wykluczyło istnienie owej niezdolności, to podana przyczyna wypowiedzenia okazała nierzeczywista i nie uzasadniała decyzji pracodawcy. Słuszności tej konkluzji nie podważa okoliczność, iż postępowaniu pracodawcy nie można przypisać złej woli, czy niedochowania należytej staranności we wskazaniu nierzeczywistego powodu wypowiedzenia.

Jak wyjaśnił zaś Sąd Najwyższy w wyroku z dnia 17 kwietnia 2014 r., III PK 95/13 (OSNP 2015 nr 9, poz. 123), orzeczenie o zdolności lub niezdolności do pracy na dotychczasowym stanowisku jest dokumentem wydanym w trybie szczegółowo uregulowanym przepisami rozporządzenia Ministra Zdrowia i Opieki Społecznej z dnia 30 maja 1996 r., zawierającym oświadczenie wiedzy wystawiającego je uprawnionego lekarza o stanie zdrowia pracownika, determinującym jego zdolność lub niezdolność do dalszego wykonywania pracy na dotychczasowym stanowisku. Orzeczenie to nie jest jednak wiążące dla sądu pracy w ocenie zasadności dokonanego przez pracodawcę wypowiedzenia zmieniającego, gdyż to nie dokument w postaci owego orzeczenia, lecz

spowodowana stanem zdrowia pracownika faktyczna niezdolność do pracy na dotychczasowym stanowisku stanowi przyczynę wypowiedzenia stosunku pracy. Każda ze stron może wprawdzie zakwestionować treść orzeczenia lekarskiego w trybie § 5 ust. 1 powołanego rozporządzenia, lecz zachowanie tego trybu nie jest obligatoryjne i niewyczerpanie tej drogi postępowania nie pozbawia pracownika możliwości dowodzenia - przy pomocy wszelkich środków przewidzianych procedurą cywilną - faktu zachowania zdolności do wykonywania umówionego rodzaju pracy. Również okoliczność, iż pracodawca dopełnił ciążących na nim obowiązków w zakresie kontroli predyspozycji zdrowotnych pracownika do dalszej pracy na danym stanowisku i nie można mu przypisać zawinienia w decyzji o wypowiedzeniu stosunku pracy (na podstawie orzeczenia lekarskiego), nie przesądza o obiektywnej zasadności wypowiedzenia.

Zdaniem Sądu Najwyższego, z taką właśnie sytuacją mamy do czynienia w okolicznościach faktycznych niniejszej sprawy, w których zaświadczenie wydane przez uprawnionego do badań okresowych lekarza zostało poddane weryfikacji w toku postępowania dowodowego przeprowadzonego z udziałem biegłych lekarzy sądowych, przy czym, co warto podkreślić, wydane przez tych biegłych opinie uwzględniały stan zdrowia powoda w dniu 23 czerwca 2014 r., czyli w dniu, w którym dokonano w stosunku do niego wypowiedzenia umowy o pracę. Formułowane przez skarżącego w ocenianym wniosku twierdzenie, jakoby ocena tych dowodów dokonana przez Sąd drugiej instancji była bezkrytyczna i nie uwzględniała zarzutów stawianych im w apelacji, pozostaje natomiast w jawnej sprzeczności z treścią pisemnych motywów zaskarżonego wyroku, których obszerny fragment został wszak poświęcony własnej ocenie materiału dowodowego przeprowadzonej przez Sąd drugiej instancji oraz ustaleniom faktycznym dokonany na tej podstawie.

Sąd Najwyższy podkreśla w związku z tym, że powoływanie się na błąd w przeprowadzonej ocenie dowodów i dokonanych na tej podstawie ustaleniach faktycznych nie może być podstawą skargi kasacyjnej (art. 398³ § 3 k.p.c.), ponieważ ustalenia te są wynikiem swobodnej oceny dowodów dokonywanej przez sąd *meriti*. Sąd Najwyższy, zgodnie z art. 398¹³ § 2 k.p.c., jest zaś związany ustaleniami faktycznymi stanowiącymi podstawę zaskarżonego orzeczenia, co

oznacza, że w przypadku poddania skargi kasacyjnej merytorycznej ocenie i tak musiałby uwzględnić owe ustalenia faktyczne przy rozpatrywaniu powołanych w skardze zarzutów naruszenia prawa materialnego, którego przepisy stanowiły właściwą podstawę prawną rozstrzygnięcia zawartego w zaskarżonym wyroku.

Kierując się przedstawionymi motywami, Sąd Najwyższy uznał, skarżący nie zdołał wykazać, że zachodzi potrzeba poddania jego skargi merytorycznemu rozpoznaniu. Dlatego, na podstawie art. 398⁹ § 2 k.p.c., orzekł jak w sentencji swojego postanowienia.